

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

En barnbok om vuxna, en pekbok i beige - vem vinner barnlitteraturens Augustpris? Österlund, Mia

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 28/11/2022

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:
Österlund, M. (2022). En barnbok om vuxna, en pekbok i beige - vem vinner barnlitteraturens Augustpris? *Hufvudstadsbladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022122072725>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Mia Österlund, tidigare ordförande för Augustpriset i klassen barn- och ungdomslitteratur följer nyfiket nomineringarna.

Vem vinner årets Augustpris?

Augustpriset är en strålkastare. Dess kägla sveper över årets bokutgivning inför julhandeln. I alla fall över de böcker som mot avgift sänts till Förläggarföreningen, vars prestigefyllda pris instiftades 1989. I klassen för barn- och ungdomslitteratur, som sträcker sig från pekbok till roman för unga vuxna, rör det sig om 150–180 böcker. Augustpriset är senhöstens snackis. De sex böcker som årligen väljs är resultatet av diger läsning och djupa diskussioner, det vet jag för under fyra år var jag jurymedlem och ordförande. Jag följer med intresse vilka böcker som nomineras. De sex utvalda ser jag som en diskussionsöppning. Vad vill Augustjuryn säga i år?

Bilderboken dominerar

Om bilderböcker förr haft svårt att slå sig fram dominerar de numera med rätta. **Emma Adbåge** har vunnit Augustpriset och Deutscher Jugend Literaturpreis för oemotståndliga *Gropen*. Årets nominering, *Såret*, är nära släkt med den. Då *Gropen* handlar om var barn får och inte får leka på en skolgård och deras uppfinningsrika motstånd mot regler handlar *Såret* om den uppmärksamhet som fäster sig vid den som råkar göra sig illa och vänjer sig vid intresset. Verkshöjden är omutlig. Men är det ett tillräckligt spännande val?

Den som i särklass höstat in flest nomineringar genom åren är **Eva Lindström**. Hennes *Jaga inte oss!* vittnar om allt det som i år gav henne världens största barnlitteraturpris, Almapriset. Ur djurperspektiv bjuds på egensinnig, poetisk ekoodyssé. Rätt otippat ändå att den färska Almapristagaren nominerats. Men juryn insisterar.

Övrraskar gör **Marie Norins** och **Elisabeth Ericsons** *Bettan*. Det är en färgstark historia om mötet mellan två vuxna kvinnor. En uppskattar enslig ensamhet, en sprakar av färg och energi. En färgsprakande flyttar in med sina udda prylar och hotar sudda ut den andra. Boken är annorlunda i hur den ställer två livshållningar mot varandra. Ett modigt och charmerande val, inte minst för att boken visar att barnbok visst kan handla om annat än om barn.

En eloge till juryn för att de nominerar en pekbok. **Henrik Wallnäs** och **Erik Svetofts** *Ingen fara!* är förvånansvärt rymlig, med fin dramaturgi i bläddrandet. Vi bjuds på ett kammerspel då två små, tecknade med klurigt utseende laborerar med frasen "ingen fara!", som ett eko av vuxenvärldens

förmaningar. Det tar lite tid att vänja sig vid minimalismen och det underskrivade greppet.

Nyskapande är just beigeheten i en i övrigt koloristisk pekboksutgivning.

Ungdomsromaner som låter unga

Två starka romaner är nominerade. **Nora Kahlils** *Yani* (jasså/asså på Albysvenska, kan utläsas Ja, ni), en humoristisk förtortsskildring berättad genom ungas röst i orten. Här är killgänget värsta raringarna. Till aina/polisen som punktmarkerar dem säger killarna att de spelar förebyggande pingis. Den sortens tonträff genomsyrar språket, som sömlöst sammanfogar ortens idiom med berättelsens nerv. Jag skrattar oavbrutet då jag läser denna högoddsare. I samma liga spelar förhandsfavoriten **Ellen Strömbergs** *Vi skulle ju bara cykla förbi*, med utpräglat sinne för tonårstidens eruptioner och stillestånd, väninneskap och växande, inkännande fångat. Boken tävlar också i Finlandia junior.

De som stack ut mest?

Var det alltså dessa sex böcker som var mest nyskapande och flyttade gränser i år? **Lotta Olsson** (DN 24.10.2022) saknar en bok i spannet 6-9 år. Hon menar att ungdomsböcker väljs för sitt släktskap med vuxenboken, medan bilderboken är lättnominerad för att den är vacker. Också hon ger en eloge för pekboksnomineringen.

Alltid finns bubblare. **Katarina Kuicks** *Veras krig* om belägringen av Leningrad ur flickperspektiv har figurerat i spekulationerna. Det är en stark historisk roman som är kusligt aktuell, men saknar unset mer udd. Bland de finlandssvenska kunde **Mathilda Gyllenbergs** och **Maria Sanns** *Hundra dagar hemma*, en svärtat ömsint skildring av en hemmasittare ha kvalat in. **Lisa Bjärbo**, **Johanna Lindbäck** och **Sara Ohlssons** trilogi som avslutas med *Svaga tjejer* har redan sålt i rekordupplagor och är en välskraddad, läsvärd metoo-uppföljare med läckra tuschteckningar av **Stina Wirsén** också väl värd en nominering.

Jag hade nominerat **Naima Chahboun** och **Johanna Hellgrens** *Hur vet man att en hund*, som fångar barns funderingar på en stadspromenad perspektivrikt. Också **Teresa Glads** *Farbröder* sticker ut. En rad smärtpunkter ur farbröders liv gestaltas lyhört och konturerna av en melankolisk maskulinitet framträder. **Klara Perssons** och **Charlotte Ramels** komiska pärla *Min!* om egennyttan är också fin.

Vem vinner?

Yani säger jag. Romanen ligger exakt i tiden. En replik är kusligt likt den retorik som råder i den nyvalda svenska regeringen: "Det kommer komma en tid då de till och med kan kasta ut såna som er som är födda här". Att de nominerade inte är lika välkända för alla visar Khalils kommentar om de andra nominerade i *Mitt Botkyrka* (29.10.2022): " – Jag hade inte hört talas om dem, men jag blir ju

nyfiken.” Det har knappast min moster i grannkommunen Hallunda heller. Augustprisets strålkastarljus behövs för att ställa de allra bästa böckerna i blickfånget.